

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

GODS GEBOUW

„Gods gebouw zijt gij.”

1 Cor.3:9c.

Het is maar een korte tekst, die hier boven staat. Zij bestaat uit slechts 4 woorden. Dat getal 4 doet ons echter al een gedachte aan de hand. Want het getal 4 is het getal van de aarde naar zijn 4 windstreken genomen. God bouwt Zijn gebouw uit mensen, die uit de gehele aarde zullen worden samengebracht als levende stenen. Want de stenen, waaruit dat gebouw wordt opgetrokken, dat zijn de gelovigen uit alle geslachten, talen, natiën en tongen. Gods gebouw zijt gij. Dat is de ene heilige algemene Christelijke kerk. Dat is die kerk, die de Zone Gods, door Zijn Woord en Geest, uit alle geslachten, in enigheid des waren geloofs, tot een gemeente vergadert.

Gods gebouw zijt gij. Dit moet die gelovigen toch wel wonderlijk in de oren geklonken hebben. Te meer daar dit gebouw midden in de wereld staat. De wereld, waarvan de duivel de overste is. Daar heeft hij ook zijn bouwwerk. Maar dat is niets anders dan de toren van Babel. Daar wordt in het begin van de bijbel al over gesproken. En in het laatste bijbelboek wordt er weer over gesproken. De wereld wordt daar het geestelijke Babylon genoemd. Dat is een gebouw waar de duivel de eeuwen door al aan heeft gebouwd. Maar het komt nooit af. Er heerst onder de bouwers van het duivelsrijk een grote spraakverwarring. Men moet wel blind zijn, wil men dat ook heden ten dage niet zien. Het is in de grond der zaak niet meer dan een puinhoop en het zal al meer een puinhoop worden. Want de wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden. Zij gaat te gronde.

Te midden nu van de puinhoop richt God Zijn gebouw op. Te midden van de wereld bouwt de Heere Zijn kerk.

Gods gebouw zijt gij. De Heere is van dat gebouw de Bouwheer, de Kunstenaar, de Architect. Hij heeft het in de eeuwigheid al uitgedacht. Toen heeft Hij Zijn volk, dat zijn de stenen, waaruit dat gebouw zou worden opgetrokken, al uitgekozen. Het zijn stenen van verschillende kleuren, zoals men dat in tegenwoordige bouwwerken ook zien kan. Het gebouw bestaat uit blanke en zwarte stenen. Het bestaat uit gele en ook rode stenen. Alle huidskleuren krijgen naar Gods vrijmachtig soeverein welbehagen in dat gebouw een plaats. Filistijnen, Tyriërs en Moren worden als stenen in dat Gods gebouw ingemetseld.

Een gebouw moet een goede grondslag hebben. En zeker een gebouw dat de eeuwen verduren moet, ja dat tot in der eeuwigheid zal blijven bestaan. Nu, dit gebouw heeft een zeer goede grondslag. De grondslag is de leer der apostelen. Deze vormt het fundament waarop de kerk de eeuwen door verrijst. De leer der apostelen, daar is de Heere Jezus Christus en Die gekruist, de inhoud van. Alle stenen worden door het geloof met Hem verbonden. Zij leren als arme zondaren alleen op Hem te rusten. Met Zijn volbracht Middelaarswerk kunnen zij alleen bestaan voor God. Dat is de grondslag van hun leven. Want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

Gods gebouw zijt gij. Aan dit bouwwerk bouwen ook bouwlieden. God heeft sommigen gegeven tot apostelen en sommigen tot profeten en sommigen tot evangelisten en sommigen tot herders en leraars, tot opbouw van het lichaam van Christus, hetwelk is Zijn gemeente. Niet alle bouwers zijn „gegeven” bouwlieden. Velen zijn zelf maar op de steiger gaan staan. Zij geven zich voor bouwlieden uit. Zij noemen zich dienstknechten van God, terwijl ze nooit door God zijn aangesteld. Zij zijn meer brekers dan bouwers. Doch er zijn ook ware bouwers. God gebruikt ze. Meer niet. Er is niets in hen te roemen. Dat had Paulus zelf zo kostelijk geleerd. Lees het maar na in 1 Cor.3. Daar ging men nogal in de mens op. De één was van Paulus en de ander van Apollos enz. Doch Paulus geeft aan deze mentaliteit zijn goed-

keuring niet. Integendeel. Het is Paulus die plant en Apollos die nat maakt, maar God is het, Die de wasdom geeft. Zo is noch hij die plant iets, noch hij die nat maakt is iets, maar God Die de wasdom geeft is alles. Zalig als men als een bouwer zo zichzelf mag leren kwalificeren. Daar is genade toe nodig, niets te zijn in eigen ogen. En de zodanigen wil de Heere nu gebruiken, opdat alle eer alleen Hem toe zou komen.

Gods gebouw zijt gij. Worden zij door het geloof op het enige fundament gegrond, zij worden en blijven er aan verbonden door de liefde. Dat is het cement wat hen „verkleefd” doet zijn aan de Heere Jezus Christus en aan de vrije genadeleer. Maar dat is ook het cement waardoor de gelovigen, dat zijn de levende stenen aan elkander verbonden zijn en blijven. Het Godsgebouw wordt door de onverbreekelijke band der liefde samengehouden en het wast op in de liefde tot een geestelijke tempel, tot een volmaakt huis.

Gods gebouw zijt gij. Het is onverwoestbaar. De duivel heeft de eeuwen door al menigmaal dat gebouw zoeken te bombarderen. Maar het staat nog onbewegelijk vast en dat zal het ook blijven tot aan het einde van deze bedeling toe. Want de poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen.

Gods gebouw zijt gij. Behoort gij ook tot dat gebouw? Zijt gij, die dit leest, een levende steen, een levend lidmaat van die ene heilige algemene Christelijke kerk? Men kan er uitwendig lid van zijn. Men kan tot het steigerwerk behoren. Men kan mede dienst doen om het gebouw op te trekken, de kerk te voltooien, om straks toch als steigerwerk afgebroken te worden en de verbranding te worden overgegeven.

Gods gebouw zijt gij. Zalig diegenen, die als arme zondaren al hun hoop en al hun zaligheid hebben leren zoeken buiten zichzelf, om door het geloof gegrond te worden op die enige goede grondslag, de leer der Apostelen, dat is dat onbedriegelijke Evangelie van vrije genade. Diegenen leren wat het zeggen wil: Zalig te worden met niets van zichzelf, doch alleen op grond van de Borggerechtigheid van de Heere Jezus. Of men nu een kleine steen is dan wel een grote, als men maar in dat gebouw een plaats mag hebben. Want elk die Hem vreest, hoe klein hij zij of groot; Wordt van dat heil, die weldaan deelgenoot.

Gods gebouw zijt gij. De Heere Zelf woont erin. God zal toch immers alles in allen zijn? Daarom zullen al degenen die dit gebouw vormen eeuwig zingen van Gods goedertierenheeden. Zult gij dat ook doen?
Ds H.C. v.d. Ent.

VAN DE REDAKTIE

1. **Ds. R. Kok Sr.** — Op de dag van de verschijning van dit nummer hoopt onze medewerker Ds. R. Kok de 87-jarige leeftijd te bereiken. Nog altijd is hij in actieve dienst en als predikant verbonden aan de kerk van Nijkerk. Regelmatig kunnen we nog artikelen van zijn hand in „Bewaar het Pand” opnemen. Ds. Kok werkt graag en de Heere geeft hem daar nog kracht voor. We willen hem en zijn echtgenote van harte feliciteren. We willen hen samen van harte toewensen, dat de Heere hen in de avond van hun leven nabij moge zijn met Zijn gunst en onze oude vriend en broeder ook door de arbeid in de kerk en voor ons blad en op andere wijze nog tot rijke zegen moge stellen.

2. **Ds. H. C. v. d. Ent** — Door zijn ziekte misten we een paar keer een artikel „Voor de jeugd” van Ds. Van der Ent. Dat was een gemis voor onze lezers, maar ook voor hemzelf. Hij werkt met liefde aan ons blad en we weten allen, dat hij echt een dominee voor de jeugd is. Daarom valt het hem moeilijk de arbeid voor „Bewaar het Pand” te laten rusten. Ondanks zijn ziekte heeft hij kans gezien nog een artikel klaar te

VAN DE ADMINISTRATIE

Met veel dank mogen wij ook de ditmaal ontvangen giften verantwoorden. Via Ds. Blom een nagift voor de Ontmoetingsdag f 200,—, B. te H. gift f 100,—, P. v. J. te R. f 50,—, aan overbetalingen f 67,—, totaal een bedrag van f 417,—.

Voorts van B. te H. f 50,— voor de school te Dundas en f 50,— voor de arbeid van Ds. den Butter, van P. v. J. te R. f 50,— voor de school van Dundas. Dankbaar mogen wij dit alles doorgeven.

5 nieuwe abonnees mochten wij weer noteren, wat ons steeds weer bemoedigt in het vele werk voor „Bewaar het Pand”. Bij de voortduur blijven wij de uitgave van ons blad bij u allen aanbevelen.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50

v. d. L.

maken. Dat is te vinden op de gewone plaats.

Dezer dagen is het 25 jaar geleden, dat Ds. Van der Ent in het huwelijk trad en kort daarop is het 25 jaar geleden, dat hij zijn ambtelijke arbeid in Werkendam begon. We kunnen ons dat nog goed herinneren. Ds. Van der Ent zei toen, dat hij op het gebed van de hele gemeente naar Werkendam gekomen was. We hopen, dat op dezelfde wijze Katwijk aan Zee, dat straks vacant raakt, weer een eigen herder en leraar uit Gods hand mag ontvangen.

We wensen Ds. Van der Ent van harte beterschap toe en goede gedenkdagen met gezin en gemeente. We hopen nog wel in de gelegenheid te zijn persoonlijk van onze belangstelling blijk te geven.

Vergeet nooit een van Zijn weldadigheden, vergeet ze niet, 't is God die ze u bewees.

We kunnen hier nog aan toe voegen, dat Ds. Van der Ent wel enige beterschap gewaar wordt, maar tot nu toe heeft hij nog niet geprekeet.

3. **School voor Dundas en Hamilton** — We kunnen de volgende giften verantwoorden, gestort op rekening 34.13.58.053 van de Rabobank te Meerkkerk (postrekening 129785): f 25,— van D. te M., idem van een Chr. Geref. kerk, id van G. te M. f 50,— van K.K. Voor alles hartelijk dank.

4. **Alphen aan den Rijn** — Op verzoek van de kerkeraad van Alphen aan den Rijn wijzen we er even op, dat de bevestiging en intrede van Ds. G. Hamstra in die gemeente D.V. zal plaatsvinden op dinsdag 25 oktober a.s. Ds. H. C. van der Ent van Katwijk aan Zee hoopt de bevestiging te kunnen verrichten in een dienst die in het eigen kerkgebouw aan de Grippensteinstraat gehouden zal worden en om 3 uur n.m. zal aanvangen. Ds. Hamstra hoopt zijn intrede te houden in een dienst, die zal aanvangen om half 8 n.m. Deze dienst zal niet gehouden worden in het eigen kerkgebouw, zoals op de uitnodiging staat, maar in de Salvatori-kerk, het kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk, gelegen aan de Willem de Zwijgerlaan, hoek Ambonstraat. Tussen de diensten is er gelegenheid voor hen die van buitenaf komen een broodmaaltijd te gebruiken in het jeugdgebouw achter de kerk aan de Grippensteinstraat.

B.

Catechismus, leerboek van de orde des heils.

Zondag 31.

De verkondiging van het heilig Evangelie en de christelijke ban, wijzen ons op een bijzondere activiteit, wat inzonderheid door de ambtsdragers ter harte genomen moet worden. Hetgeen niet is naar de reinheid

van Gods heiligdom, moet bestraft worden tot beke-
ring. En wie in dat kwaad voortleeft door niet te luis-
teren naar de vermaningen des Woords, moet door de
verkondiging van het heilig Evangelie en de christe-
lijke ban behandeld worden tot bevrijding van dat
kwaad der ongehoorzaamheid. Opdat die personen
door voort te leven in dat kwaad, niet buiten gesloten
zouden moeten worden, en dat naar het bevel des
Heeren.

De verkondiging van het heilig Evangelie, is een ver-
kondiging van het Woord des Geestes, de leer der za-
ligheid. Wat de grootste der zondaren de weg opent
om door het geloof in te gaan. En dat niet vrijblij-
vend, want u wordt er door gedrongen met ernst het
behoud te zoeken van uw onsterfelijke ziel. Want de
Heere zegt: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden,
alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand
meer." En dat stelt ons onder de grootste verantwoor-
delijkheid, daar wij door het eeuwig Evangelie ernstig
en waarachtig geroepen worden tot Hem te komen,
eer het voor eeuwig te laat is. En alles wat wij daartoe
nodig hebben wil Hij ons schenken om niet. Het is de
prediking des geloofs waarmee de vrije genadeleer des
geloofs ons wordt aanprezen, om ons als dwaze
zondaren wijs te maken tot zaligheid. Want wij bese-
fen het enigermate in onze consciëntie, dat de Heere
het waardig is gediend en gevreesd te worden. En wij
bidden bij elke maaltijd in de naam des Heeren om de
vervulling van Zijn belofte en dat is, een zegen over
hetgeen gebruikt wordt uit Zijn hand, tot onderhou-
ding van het natuurlijke leven. Wat ons te meer ver-
plicht te bidden en te smeken, om de vervulling van
de beloften, die daartoe verzegeld worden aan ons
voorhoofd, daar Hij, Die tot roem van Gods genade
de inhoud is van de beloften met de bediening van
Zijn genade, gezegd heeft en nog zegt: "Bidt en u zal
gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt en u
zal opengedaan worden."

En dat zegt de Heere, opdat wij ons in onze verre-
gaande zorgeloosheid zouden verfoeien, om te komen
tot de bezinning er uit op te staan, om tot Hem te
gaan. Die op ons wacht en naar ons uitziert eer het
voor eeuwig te laat is. En denk dan aan de Samari-
taanse vrouw die, toen zij haar historisch geloof be-
leed, zeggende: "Ik weet dat de Messias komt (die ge-
naamd wordt Christus); wanneer Die zal gekomen
zijn, zo zal Hij ons alle dingen verkondigen," gezegd
werd door de Heere Jezus: "Ik ben het die met u
spreek." En met dat woord kreeg de Heere Jezus de
hoogste plaats in haar hart. En wee de mens die zijn
hart voor dit woord: "Ik ben het die met u spreek,"
van dag tot dag in ongeloof gesloten houdt. Want dat
zal de mens eenmaal doen staan voor een gesloten
hemelpoort.

Maar in het heden der genade komt de Heere, aange-
dreven door Zijn goedertierenheid, met de beloften
van het Evangelie tot ons. Waar in Zijn ontfermende
en vergevende liefde is, de innerlijke stuwkracht.
Want het Goddelijk verlossingsplan is uit Zijn goed-
ertierenheid opgekomen en dat treft het hart bij de aan-
vang en bij de voortgang in de bekering. Toen Jeremia
uitriep: "Mijn sterkte is vergaan en mijn hope van de
Heere, was het missen van de Heere zijn grootste
smart in het oordeel over Jeruzalem. Maar met één
lichtstraal in zijn ziel, daar hij in het oordeel niet was
weggevaagd, riep hij uit: "Dit zal ik mij ter harte ne-
men, daarom zal ik hopen: Het zijn de goedertieren-
heden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn
barmhartigheden geen einde hebben.

O laat ons in afhankelijkheid van de Heere, toch let-
ten op Zijn goedertierenheden, om er door geleid te
worden tot bekering. Want in deze diepe verootmoe-
ding wordt het hemelrijk door de prediking van het
Evangelie ontsloten. Wat u ruimte doet zien in de be-
loften van het Evangelie om zalig te worden. Alzo,
als, achtereenvolgens het bevel van Christus allen en
een iegelijk gelovige verkondigd en openlijk betuigd
wordt, dat hun, zo dikwijls als zij de beloften des
Evangelies met een waar geloof aannemen, waarach-
tiglijk al hun zonden van God om de verdienste van
Christus' wil vergeven zijn. Want Christus is als de Ge-
zalfde des Vaders met de olie des Geestes, de inhoud
van de beloften door het Evangelie. Want in Hem
schittert de vergevende liefde des Vaders, daar de of-
ferande van de Zone Gods door Hem is aangenomen
tot bevrijding van het oordeel en tot verkrijging van
het eeuwige leven. En Hij heeft dat niet alleen voor
Zijn rekening genomen om dat te verdienen, maar
ook om dat toe te passen aan uw hart tot zegen en
zaligheid in uw leven. Ja, in de beloften van het Evan-
gelie zijn de fonteynen des levens u geopend en ont-
sloten voor uw hart. Want die vervulling is door het
geloof binnen in u, opdat uw hart zich zou verlustigen
in de Heere. En nu heeft die vervulling plaats in de
innerlijke en kinderlijke beleving van de afhanke-
lijkheid des geloofs. Zodat de Heere ons niet leert
leven bij het uitwendig horen, maar uit de vervulling
van Zijn beloften. En als die kraan dicht gaat, door
genoeg te hebben aan het bezit van die beloften, dan
komt u te staan in duisternis en onvruchtbaarheid.
Opdat we door de dierbare werkingen van de Heilige
Geest te zoeken, weer zouden komen tot de beleving
van onze onwaardigheid en afhankelijkheid, opdat we

van Hem de vervulling van Zijn beloften zouden be-
komen. Om met meer klaarheid te leren leven uit
Gods vergevende liefde om de verdienste van Christus
wil. Want dan komt de Heere tot Zijn doel, om door
die verdienende en vergevende liefde aangedreven
te worden in het gaan op de weg van heiligmaking.
Want door de vervulling van het Goddelijk beloven
bekomt het hart wasdom, in het kinderlijk geloven.
En daarin heeft de Heere Zijn welbehagen tot eer en
verheerlijking van Zijn grote naam, waarom het al-
tijd gaat.

Maar deze heerlijke zaak bekommt hier een schrille
tegenstelling in de ongelovigen, als gezegd wordt:
Daarentegen alle ongelovigen, en die zich niet van har-
te bekeren, verkondigd en betuigd wordt, dat de
toorn Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt.
Want het moet de ongelovigen aangezegd worden,
dat zij op weg zijn naar de eeuwige duisternis. Maar
met bewogenheid des harten, want de Heere Jezus
deed dat wenende over Jeruzalem. En die innerlijke
bewogenheid mag in het vermaan tot bekering niet ge-
mist worden, om zich vrij te maken van het bloed
der hoorders, anders zal het van zijn hand geëist wor-
den. En daaraan voegt de apostel nog dit woord toe,
als hij zegt: "Wij dan wetende de schrik des Heeren
bewegen de mensen tot het geloof en zijn Gode open-
baar geworden; doch Ik hoop ook in uw consciëntien
geopenbaard te zijn."

Paulus had besef van de schrik des Heeren, omtrent
de grote dag des gericht, als de mens voor eigen reke-
ning zal staan in het oordeel, daar de borggerechtig-
heid van Christus door hem niet met de nodige ernst
gezocht werd. Zodat hij met al de ernst van zijn liefde
tot hun behoud, hen door de prediking van het Evan-
gelie zocht te bewegen tot het geloof. Waartoe hij in
de eerste plaats zijn historisch geloof productief heeft
te maken, door te woekeren met de
talenten die hem van Godswege daartoe geschonken
zijn. Opdat zij daarvan besef zouden bekomen in de
consciëntie, om niet langer voor te leven in de zorge-
loosheid der ongerechtigheid. U kunt dan ook een
kind des Heeren kennen in zijn innig medelijden met
een onbekeerd mens, daar zij weten wat het is onbe-
keerd te zijn. God te moeten ontmoeten en niet te
kunnen ontmoeten, wat hem dreef tot de troon der
genade in het smeken om ontferming

En zo spreekt de Catechismus ook van de christelijke
ban of uitsluiting uit de christelijke gemeente, waar-
in altijd nog het behoud van die mensen gezocht moet
worden. Want de Heere Jezus zeide tot Jeruzalem:
"Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeen ver-
gaderen, gelijkwerijs een hen haar kiekens bijeen ver-
gadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet ge-
wild. Zie, uw huis wordt u woest gelaten." En zo
zoekt de mens door de roepstemmen van het Evan-
gelie te vermaden het oordeel der verwoesting tot zijn
eeuwige schade. De Heere heeft in Zijn bevelend wil-
len, wel gewild, zodat er niet één woord: tot veront-
schuldiging kan ingebracht worden. Hij zal verston-
nen, gelijk als de man die het aangeboden bruilofts-
kleed kwam te versmaden en geen woord tot veront-
schuldiging had. En zie, "hij verstonde." En zijn
handen en voeten werden gebonden, waarmee hem
alle tegenstand werd ontnomen, om geworpen te
worden in de buitenste duisternis. Wat ons oproept
te letten op het licht van het Evangelie. En de Heere
roept ons tot Hem te komen om door Hem ziende
gemaakt te mogen worden, tot bevrijding van de
eeuwige duisternis.

Soest.

R. Kok.

GENERALE SYNODE 1977

3

Het is 7 september geworden. De synode begint om
9 uur weer. De opening geschiedt op de gebruikelijke
wijze. Er is nog heel veel te behandelen.

Aan de orde komen de zaken aangaande de kerkelijke
verhoudingen. Er was een brief van de Generale
Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland
(vrijgemaakt binnen verband) van Kampen 1975, in
antwoord op de brief van de Generale Synode van de
Chr. Geref. Kerken in Nederland van Amsterdam
Nieuw West 1974. Commissie III stelde o.a. voor het
moderamen opdracht te geven het moderamen van de
Geref. Kerken (vrijgemaakt binnen verband) van
Kampen 1975 uit te nodigen tot een onderling ge-
sprek van beide moderamina ter toelichting op de
brief.

Er volgde een bespreking, waarin naar voren kwam,
hoe de Generale Synode tegenover deze kerken
staat. Duidelijk werd wel, dat de verschillen eerst
uit de weg moeten worden geruimd vóór er even-
tueel sprake kan zijn van een vereniging met deze
kerken. De synode conformeerde zich met de voor-
stellen van de commissie.

Hierna werden twee predikanten, Van den Brink en
Mul, als afgevaardigden van de zogenaamde buitenver-
banders welkom geheten. Dat gebeurde toen de ver-
houding tot deze kerken de aandacht vroeg. Vele af-
gevaardigden vroegen en verkregen in volgorde het
woord. We willen uit de bespreking een en ander in
ons blad opnemen. Dat kan voor later nog van beteke-
nis zijn als op een volgende synode of in andere om-
standigheden bezinning hierover moet plaats vinden.

Ds. Slagboom was de eerste spreker. Hij had waar-
dering voor het rapport van de deputaten voor de
eenheid van de Gereformeerde belijders. Er komen
ernstige vragen naar voren, die zich toespitsen op de
vraag, hoe nu te handelen. Hij vergelijkt genoemd
rapport van deputaten en het commissie-rapport
met elkaar. De commissie wil wat verder gaan dan de
deputaten, die niet met nieuwe gezichtspunten kom-
men. Daarom beperkt hij zich tot de voorstellen van
de commissie.

Deze stelt o.a. voor er bij de kerkeraden op aan te
dringen het contact met de Gereformeerde Kerken
(vrijgemaakt - buiten verband) in het geloof te begin-
nen en waar deze reeds zijn te bewaren en te verster-
ken.

Dat acht Ds. Slagboom irreëel. Reëel zou zijn als er
bij stond: dat eerst de kerkeraden, die niet antwoor-
den op het verzoek om gegevens ten aanzien van de
verhouding tot de buitenverbanders, en die bezwaren
hebben, hun bezwaren naar voren brachten. Temeer
is dit noodzakelijk in verband met de toevoeging:
en bij de onderlinge besprekingen gebruik te maken
van de „gemeenschappelijke verklaring”.

Het is volgens spreker noodzakelijk, dat een ernstig
onderzoek wordt ingesteld naar het functioneren van
de punten in deze verklaring genoemd.

We noemen deze punten hier even volledig. Dan kun-
nen we verder met het noemen van de cijfers vol-
staan. De verklaring zelf heet: gemeenschappelijke
verklaring ten aanzien van de toeëlgening des heils.
De punten gaan over:

1. Het werk van de Heilige Geest en de verkondiging
van het evangelie.
2. Tweeërlei kinderen des Verbonds.
3. Kenmerkenprediking
4. De oproep tot geloof en bekering.
5. Wet en Evangelie.
6. Geloof en wedergeboorte.
7. De Heilige Geest en onze verantwoordelijkheid.

Ten aanzien van punt 1 wijst Ds. Slagboom er op, dat
in verschillende publikaties van Vrijgemaakten uit-
drukkingen voorkomen, waarvoor hij vreest. Bij 2
zegt hij, dat onderscheidend preken noodzakelijk
blijft. Bij 3 wijst hij op verschillende publikaties,
die vragen oproepen. Dat geldt ook punt 5. Bij 6
merkt spreker op, dat daar toegegeven wordt, dat in
de Gereformeerde Kerken de woorden wedergeboorte
en wederbarende genade niet zoveel meer gebruikt
worden in de zin van de Dordtse Leerregels. De vraag
is of de belijdenis zakelijk wel functioneert. Waarom
wordt deze confessionele uitdrukking niet in de pre-
diking gebruikt?

Spreker heeft ook bezwaar tegen voorstel 5 van de
commissie om aan deputaten op te dragen te onder-
zoeken in hoeverre de gedachte van een federatie
bruikbaar is en zo mogelijk dienaangaande met voor-
stellen te komen.

Ds. Slagboom acht dit praematuur. Daaraan kan niet
gedacht worden voor er duidelijkheid komt in de za-
ken die hij zoëven genoemd heeft en omtrent het
kerkverband en de functionering van de belijdenis in
de buitenverbandse kerken.

In het rapport van deputaten wordt gezegd: we had-
den en hebben er begrip voor dat de buitenverbanders
slachtoffer zijn geworden van het „wegroepingskerk-
recht”. Tegen deze zin heeft spreker bezwaar, omdat
we daardoor een keus gaan doen.

Tijdens zijn betoog wijst hij er ook nog op, dat in ver-
schillende gemeenten waar kanselruil is een groep le-
den gevonden wordt, die het met deze gang van zaken
niet eens is.

Ds. Beekhuis is de tweede spreker. Hij verlangt naar
eenheid, maar dan moet er ook werkelijk eenheid
zijn. Hij vreest dat die er niet is. Het gaat om het ver-
staan van de belijdenisgeschriften. Hij gaat de gemeen-
schappelijke verklaring na en maakt verschillende op-
merkingen. Hij vraagt zich af, waarom er niet gespro-
ken wordt over Gods bedreigingen. Daardoor komt er
alleen plaats voor Gods beloften. Hij vindt wat onder
punt 6 staat typerend voor de vrijgemaakten. Het
gaat allereerst om de eerste bekering. Men honoreert
niet de doodstaat van de mens. Hij wijst er nog op,
dat juist vanmorgen in het dagblad Trouw stond, dat
in Groningen een vrouw in het ambt werd bevestigd.

Ds. Van der Veer is het eens met deputaten en com-
missie. In de Particuliere Synode van het Noorden
wordt de eenheid telkens geconstateerd. De vraag
is: hoe nu verder?

Dan komt Ds. Tanis aan de beurt om het zijne te zeg-
gen, maar dat willen we voor de volgende keer bewa-
ren.

B.

JAARBOEK 1977

Het gaat hier over het Yearbook of the Free Refor-
med Church of North America 1977. Dit zijn de ker-
ken, waarmee de Chr. Geref. kerken in correspon-
dentie staan. Veel van haar leden waren vóór hun emigra-
tie lid van een van onze kerken. Telkens wanneer we
in Canada komen en in de verschillende gemeenten
preken of op andere wijze met mensen van de Free
Reformed Church in aanraking komen, merken we
dat ze nagenoeg uit alle streken van ons land komen.
Dit wordt ook bevestigd door gesprekken b.v. met
bezoekers van onze ontmoetingsdagen. Velen blijken
familie te hebben in dit deel van de nieuwe wereld,
aan de overzijde van de oceaan. Zo is er een weder-
zijds meeleven met elkaar. Dat geldt ook het kerke-
lijke leven. Zo spraken we in Hoogeveen tijdens de
generale synode nog een kerkeraadslid van Mitchell,
die voor enkele weken in ons land was en van de gele-
genheid gebruik maakte om gedurende een dag de
synode bij te wonen. We menen er daarom goed aan

te doen als we een en ander uit het jaarboek naar voren brengen.

Het boek is uitgegeven in brochure-vorm. De samenstellers zijn Rev. C. Pronk en C. Vander Sloot, respectievelijk predikant en scriba van de kerk van Grand Rapids.

Na enkele mededelingen van algemene betekenis komen de gegevens van de verschillende kerken. Er is één classis: South and East. Daartoe behoren de gemeenten Chattam, Dundas, Hamilton, London, Mitchell, St. Thomas, Toronto en Vineland in Ontario en Clifton in New Jersey en Grand Rapids in Michigan. Dan zijn er nog twee gemeenten in B.C., in het verre westen: Aldergrove en Pitt Meadows. Die liggen honderden mijlen van de andere kerken verwijderd. Zij zenden afgevaardigden naar de classis South and East.

Van alle gemeenten worden er allerlei gegevens verstrekt. Ze komen in alfabetische volgorde in het jaarboek voor. Van alle kerkgebouwen is een foto of tekening opgenomen. Van Vineland komt nog de oude kerk voor. In de loop van dit jaar heeft die gemeente een mooi nieuw kerkgebouw in gebruik mogen nemen. De meeste gemeenten hebben een eigen dienaar des Woords. Intussen is de gemeente van Dundas vacant geworden door het vertrek van Ds. G. Hamstra naar Alphen aan den Rijn. Als we goed zijn ingelicht heeft hij op 9 oktober j.l. afscheid van Dundas genomen. Deze gemeente heeft in al de 27 jaren van haar bestaan een eigen voorganger gehad. Het vertrek van Ds. Hamstra zal voor die gemeente een grote verandering geven. We hopen van harte, dat zij spoedig weer een dienaar in Gods gunst mag ontvangen.

We vermelden nog, dat er twee predikants-weduwen zijn, nl. Mrs. J. Hamstra te Dundas en Mrs. F. Noordegraaf te Toronto.

Uit de samenvatting op blz 21 nemen we het volgende over. Er zijn 12 gemeenten en 8 predikanten, 1728 doop- en 1371 belijdende leden, totaal 3099 leden. Er werden in 1976 79 kinderen gedoopt, 44 personen deden openbare belijdenis. Er zijn 92 kerke-raadsleden. Vergeleken bij de gegevens in het jaarboek 1976 is er een verschuiving en een kleine vermeerdering in het aantal leden te constateren. Toen waren er 1658 doop- en 1419 belijdende leden, totaal 3077 leden. Het is niet duidelijk, waaraan dat verschil te danken is, omdat niet alle mutaties worden vermeld.

Onder Grand Rapids wordt nog genoemd als Associate Pastor and Emeritus Minister: Rev. J. Tamminga. Deze is inmiddels verhuisd naar Komoka in Ontario en dient nu de gemeente van London.

Er volgen nog gegevens omtrent de verschillende verenigingen. Daaruit blijkt, dat het verenigingsleven zich in verschillende gemeenten aardig ontwikkeld heeft. Evenals bij ons zijn er verschillende deputaatschappen. Twee studenten hopen in november a.s. hun studie te voltooien en beroepbaar gesteld te worden.

Het jaarboek vermeldt nog meer, maar daar gaan we stilzwijgend aan voorbij.

Belangrijk is het „mengelwerk”, dat we vinden na vele officiële gegevens. Eerst is er een artikel: korte geschiedenis van de kerk van Clifton, die in 1921 werd geïnstitueerd. Daarna een artikel: korte geschiedenis van de kerk van Chattam. Die gemeente bestond vorig jaar 25 jaar.

Tenslotte is er een IN MEMORIAM. Dat gaat over Rev. Jetse Hamstra, geboren 27 september 1900 en overleden op 10 februari 1976. Ds. Hamstra heeft veel voor de gemeente van Dundas betekend. We hebben hem persoonlijk gekend. We kunnen ons voorstellen, dat onze lezers belangstelling zullen hebben voor dit IN MEMORIAM. Het ligt daarom in ons voornemen dit te zijner tijd in ons blad op te nemen.

In het vorige jaarboek stond een korte geschiedenis van de kerk van Dundas. Die hebben we indertijd in ons blad een plaats gegeven. Daarom willen we zo mogelijk ook de geschiedenis van de kerken van Clifton en Chattam overnemen. Er zijn vele lezers, die daar hun familie en vrienden hebben. En ook afgezien daarvan is het goed een en ander te horen omtrent het kerkelijke leven van hen, die zelf of wier voorgelacht uit ons land afkomstig zijn.

B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI!

De brief aan Filemon 9

„Genade zij ulieden en vrede van God onze Vader en de Heere Jezus Christus”

Fil. : 3

We hebben al het een en ander over deze zegen geschreven. Maar over de zegen zelf hebben we het nog niet gehad.

Daarom wil ik proberen om daar nu iets van te zeggen. Ja „iets”, want wie zal ten volle kunnen zeggen, wat deze zegen tot inhoud heeft. Het is voor het geloof een onuitputtelijke bron. Als ik het over het geloof heb, dan bedoel ik daar natuurlijk mee het zaligmakende geloof, hetwelk is een gave van God. Dat geloof is niet het deel van allen. Ook niet van alle kerkmensen. Doch het is het deel van diegenen, die de Heere van eeuwigheid tot de zaligheid heeft uitgeverd. Het is hun deel, niet van huis uit, zij worden er niet mee geboren, maar omdat zij er in de tijd mede begiftigd worden door de Heilige Geest Die is de Werkmeester van het geloof,

iedere keer weer. Ja, iedere keer weer! Want het is echt niet zo, dat als de Heilige Geest eens het geloof gewerkt heeft, dat dat geloof dan altijd in aktie aanwezig is. Zo lijkt het bij velen wel. Zij „hebben” geloof en zijn daarmee altoos klaar. Ik ben bang dat zulke „kant en klaar” mensen nog alles missen. Ik heb deze dagen nog gezegd, in verband met bepaalde omstandigheden: Ik heb geen geloof op de bank staan. Als je geen geld in je zak hebt, is dat helemaal niet erg als je geld op de bank hebt staan. Want dan ga je het doodeenvoudig halen. Erger is het, als je geld nodig hebt en je hebt geen bankrekening. Want waar moet je dan halen? Dan ben je arm!

Misschien zegt deze of gene wel: Dan ga je het toch lenen? Lenen, dat komt tegenwoordig nog al veel voor. Gelukkig dat dat in bepaalde omstandigheden in natuurlijk opzicht ook nog kan. Doch in geestelijk opzicht gaat dit niet. Het geloof kun je alleen maar krijgen. Doch je moet er dan wel om vragen. Doen jullie dat ook? Voor elke oprechte vrager staat er een rijke belofte in de bijbel, namelijk dat wie bidt, die ontvangt. Doch daarover nu genoeg.

Als de zegen in geloof ontvangen wordt, is ze rijk aan inhoud. Als Paulus de zegen uitspreekt aan het adres van Filemon en zijn huisgenoten, dan is dat niet alleen een wens, maar ook een feit. Het waren begenadigde mensen. Zij hadden reeds in beginsel genade van God ontvangen, en daardoor vrede met God gesmaakt. Die was hun Vader geworden. En dat door de Heere Jezus Christus. Want buiten de Heere Jezus Christus was God voor Filemon en de zijnen een eeuwige gloed en een verterend vuur, voor Wie zij niet konden bestaan. Doch nu was Christus voor hen de dood ingegaan. De hitte van Gods gramschap was geblust in het dierbare bloed van de Zoon van God. Door Zijn voldoening was er verzoening teweeggebracht. En daarom kon God in genade op Filemon en de zijnen ter neer zien. Daarom kon Filemon in vrede met God leven. alsook al diegenen, die hem lief waren.

Wat is dit een ontzaggelijke rijke zaak. Genade van God te hebben verkregen en daardoor in vrede met God te kunnen leven.

Om de rijkdom van dit alles te bevatten, moet je echt de dingen beleven. En dat gebeurt dan alleen door het geloof. Door het geloof verstaat men dan, dat men geen genade heeft verdiend. O neen, veeleer het tegendeel. Men heeft de dood verdiend. En dan de dood in al zijn omvang. Dat is de drievoudige dood. Ja, daar mogen jullie ook wel eens over nadenken. Het is niet de eerste keer dat wij daarover schrijven. Doch men hoort er over het algemeen zo weinig meer van. Het is een zaak, die drievoudige dood namelijk, die de mensen maar ongerust maakt. En er is al onrust genoeg in de wereld, zo redeneert men. En dan behoeft dat er echt niet meer bij.

Doch wie nooit heilig ongerust geweest is, over datgene wat door hem verdiend is, die zal het woord „genade” nooit recht leren spellen. Al gebruikt hij het woord duizend maal en meer, de wezenlijke inhoud blijft hem ten, enenmale onbekend.

Doch als men gaat leren op de school van de Heilige Geest, dat men om der zondewil de drievoudige dood heeft verdiend, en dat men in een verhouding van oorlog leeft met God, ja dan begint genade betekenis te krijgen. Dan is genade de enige mogelijkheid, waardoor men de welverdiende straf kan ontgaan, en in een verhouding van vrede met God kan komen.

Stel je voor een gevangene. Hij heeft vele moorden op zijn geweten. Het doodvonnis is over hem uitgesproken. En dat is onherroepelijk. De gevangene heeft derhalve geen ander uitzicht, dan de dood. Hij wacht alleen nog maar op het moment, dat het vonnis voltrokken zal worden. Zulk een zit bepaald geen feest te vieren, dacht ik. Als hij dagelijks duizend angsten uitstaat, zal een ieder dat kunnen begrijpen. En als dan zo'n man op een bepaalde dag te horen krijgt, dat hij vrij uit mag gaan, omdat een ander voor hem de dood is ingegaan, hij kan zijn oren schier niet geloven. Hij mag nu in vrede vrij uitgaan. De dreiging van de dood waaronder hij heeft moeten verkeren is opgeheven.

Dit is maar een beeld, ontleend aan het natuurlijke leven. En proberen jullie je nu eens in te denken, wat dit in geestelijk opzicht betekent. Dat is voor het verduisterde verstand van de mens niet in te denken. Alleen wanneer men God leert kennen in Zijn heilig recht en strange rechtsgedingen, dan gaat men er iets van ver-

staan, wat het zeggen wil, voor God niet te kunnen bestaan. Dat men de eeuwige dood heeft verdiend. Men vindt dan niet anders dan benauwdheid en droefenis. Want God toornt schrikkelijker over alle aangeboren en werkelijke zonden. Daar kan men niet onder uit. Men moet er onder door. En wie daar nu toe komen mag, die wordt met genade begiftigd. Die wordt door de Heilige Geest ingeleid in de heilgeheimen, die God naar Zijn vreeverbond aan Zijn volk en kinderen, bekend wil maken. Want aan zulke gans verloren mensen, die het nu alleen van genade hebben moeten, wordt geopenbaard dat er bij God genade te verkrijgen is. En dat terwille van het borgwerk van de Heere Jezus Christus. Als dit wordt toegepast aan het hart, doordat God verzekering daarvan geeft door Zijn Woord en Geest, dan moet men geloven dat God barmhartig is en zeer genadig en groot van goedertierigheid. Wat wordt dan de Heere Jezus Christus, Die de genade verworven heeft door Zijn bloedstorting, boven alles en allen, dierbaar. Ulieden, die gelooft, is Hij dierbaar. Om Zijnentwil wordt men dan als een kind van God aangenomen. Men wordt dan in ere hersteld. Want is het geen eer, om een kind van God te mogen zijn? Om met God in een rechte verhouding te mogen leven. Om met God in vrede te leven. Wat dat is, kan men alleen maar beleven. Dat is eigenlijk met woorden niet recht weer te geven. Men heeft dan vrede in het hart. De wet heeft zijn verdoemende kracht verloren, omdat de vloek op Christus neergedaald is. De duivel wordt dan het zwijgen opgelegd, men komt dan innerlijk tot rust. Rust in God. Men heeft dan ook vrede met de naaste. Want in vrede met God leven en in oorlog met de naaste, is een onbestaanbare zaak. Men heeft dan ook vrede met de dieren des Velds, ja zelfs met de bomen en de grassprietjes. Het lijkt wel of de paradijs toestand hersteld is. Men wordt door God aangezien, alsof men nooit zonde had gekend of gedaan, ja alsof men zelf alle gehoorzaamheid volbracht had, die Christus voor de Zijnen volbracht heeft. Het is een vrede, die alle verstand te boven gaat. Het is het beginsel van de hemelse vreugde, die dan wordt gesmaakt.

Daar zit in deze zegenbede ook de gemeenschap der heiligen besloten. Want Paulus zegt: Genade zij ulieden en vrede van God, onzen Vader, en de Heere Jezus Christus. God was niet alleen door de Heere Jezus Christus, de Vader van Filemon en de zijnen, maar ook van Paulus en degenen die in het geloof, met hem waren. Dat ligt in dat woordje „onzen” verklaard. Hij schrijft niet van God „uw” Vader..... maar van God „onzen” Vader.....

God was Vader van Filemon en Paulus en alle kinderen van God, ook van die kleintjes, die het woord Vader, nog niet zeggen kunnen. De genade en vrede hadden zij niet alleen ontvangen door het geloof, van God onzen Vader, maar ook van de Heere Jezus Christus. Want leest het goed, er staat niet: Van God, onzen Vader, door de Heere Jezus Christus, maar en de Heere Jezus Christus. Het is natuurlijk wel waar, dat de genade en de vrede door de Heere Jezus Christus verworven is, maar het staat er niet. Er staat 't woordje „en”. Hier ligt in verklaard de eenheid die er is tussen de Drie Personen in het Goddelijke Wezen. De genade en de vrede is niet alleen verworven dóór, maar wordt ook gegeven door de Heere Jezus Christus. Men krijgt deze rijke zaken van een Drieëinig God. Want al wordt hier de Heilige Geest, als de derde Persoon niet genoemd, Hij is het toch, Die alles in allen werkt. Ik hoop dat jullie daar ook allen rijkelijk in zullen mogen delen. Ja dat niemand van jullie rust zal hebben, voor hij de genade en vrede deelachtig is, door het geloof.

Nu moet ik echter weer gaan eindigen. Ik hoop een volgende keer weer verder te gaan D.V. Inmiddels verblijf ik jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

P.S.

Nog even een onder-onsje.

Zoals jullie hebben begrepen, waren we door ziekte verhinderd om een artikel te schrijven. We zijn nog wel niet helemaal beter, maar zijn toch blij het nu weer te hebben kunnen doen. We hebben ook van de jeugdappeldag gehoord, die zaterdag 1 oktober te Driebergen gehouden is. In de geest waren we daar ook aanwezig, als was het dan lichamelijk niet mogelijk. We hoorden dat het een goede dag geweest is. De sprekers hadden een „gedegen” woord, zoals men

ons vertelde. En belangstelling was boven verwachting. Dat laatste deed ons wel het meest goed. Namelijk dat er nog zoveel jonge mensen zijn, die in het voetspoor van de ouderen willen gaan, wat het vasthouden aan de waarheid betreft. Laatst kreeg ik een brief van een nog jeugdig iemand, die mij schreef hoe droevig het toch wil in de kerk gesteld is. Vooral onder de jongere predikanten. Want als je ze hoort, zo werd geschreven, dan zitten er geen onbekeerde mensen meer in de kerk. Er wordt alleen maar tegen „bekeerden” gesproken. En voor de onbekeerden is er geen woord bij. Dat is natuurlijk een droeve zaak. Een gevolg van het „veronderstelde geloof” waar we al eerder over hebben geschreven. Men gaat er dan bij voorbaat van uit, dat als men belijdenis gedaan heeft, dat het dan wel in orde is. Men behoeft dan eigenlijk niet meer bekeerd te worden. Men is het al. Terwijl men nog nooit onbekeerd geweest is. Doch vrienden, houdt dit vast: Ieder die door God bekeerd wordt tot zaligheid, die komt er achter dat hij onbekeerd is. Het zijn geen mensen die het „hebben”, maar die alles „missen”.

Tegenwoordig is men rijk en verrijkt en men heeft geen dings gebrek, terwijl men niet weet, dat men jammerlijk, arm, ellendig, naakt, blind en ongelukkig is. Doch die door God bekeerd worden, komen daar nu juist achter. Het zijn armen, die van de bedel moeten leven. En dat geeft een rijk leven. Want: Armen heeft Hij met goederen vervuld, terwijl rijken ledig worden weggezonden.

Ik heb aan jullie gedacht, maar jullie hebben ook aan mij gedacht, door een telegram te sturen, met daarop de beste wensen voor ziel en lichaam. Laat ik eerlijk zeggen: Het deed mij goed. En daar ik niemand persoonlijk bedanken

kan, wil ik dat dan langs deze weg doen. Vrienden, Vriendinnen, hartelijk Dank !!

v. d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

We ontvingen ter recensie de Kinderbijbel „Het Oude Testament” van Evert Kuijt, een uitgave van Boeken-centrum B.V., Postbus 84176, 's-Gravenhage. De prijs is tot 1 november a.s. f 44,90, daarna f 54,90. Het was niet mogelijk nu al een recensie in ons blad op te nemen. Maar omdat de prijs binnenkort verhoogd wordt willen we nu wel al de aandacht vestigen op dit werk, dat een gunstige indruk maakt.

B.

HET EEUWIGE TESTAMENT

door Ds. G. van de Breevaart, Uitgeverij G. Kool-Veenendaal.

De ondertitel luidt: zaterdagavond-overdenkingen.

In overeenstemming daarmee schrijft Ds. A. de Waard, die thans de plaats van Ds. Van de Breevaart te Hendrik - Ido - Ambacht inneemt in een Woord vooraf:

„Het zijn nu eens geen preken, maar korte Schriftoverdenkingen, die in de loop der jaren geschreven zijn voor het kerkblad van de Oud Geref. Gem. te Hendrik - Ido - Ambacht. Overdenkingen, bedoeld in stille uren, bijvoorbeeld op zaterdagavonden, ter voorbereiding op de dag des Heeren, ter hand genomen te worden.

Het zijn verklaringen van gedeelten uit dat dierbaar Woord, van hart tot hart van dat volk geschreven, hetgeen dat onderwijst zo onmisbaar van node heeft. Deze bundel begint met een nieuwjaarsoverdenking over: „In Juda werd vergaderd, om van de HEERE hulp te zoeken”, waarbij de koning Josafat zich verootmoedigde voor het Aangezicht des Heeren. Dit is een tijdwoord, waarin de diep weggezonden staat van ons vaderland wordt belicht; maar waarin ook een opwekking te vinden is om ons, kon het zijn onder de lieve bediening des Geestes, te verootmoedigen en met onze zonden, schande en schuld het Aangezicht des Heeren te zoeken. O, die zogenaamde welvaartstijd, waarin het vlees zo de ruimte heeft, maar waarin er ook zo'n geestelijke dorheid in de kerk is, ging onze geliefde leraar zo aan het hart. Ook het pleiten als een rechtloze, op grond van het dierbaar Bloed des Verbonds stelt hij ons zo liefelijk voor.

Vervolgens schrijft hij een overdenking over de wintertijd in de Kerk: „En het was winter”, waarbij de winterkoude, winterdorheid, winterduisternis, winterstorm en winterzorg behandeld worden.

Ook de meditatie over de Geestelijke wapenrusting zijn kostelijk, eenvoudig en hebben ons hart gesterkt.

Maar komt, Leest zelf! Hier zijn zielsoefeningen, beschreven uit de Schat des Woords, waarin tevens de weg gewezen wordt langs welke weg een zondaar, op grond van recht, met God verzoend kan worden door het dierbare Bloed van „het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegdraagt.”

We hebben daar niets aan toe te voegen. Het boek telt 320 pagina's en kost gebonden f 34,50.

B.

**Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken**

**Dus niet langer gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.**

Wij leveren en verzorgen gaarne al uw in-
tekeningen van al uw

★ **Boekwerken - Bijbels - Psalmboeken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Houtsnijwerk - Boekenleggers, enz. enz.**

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 -
13978 - Postbus 177 - Antwoordnummer 77
Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal
Rek. nr. 36.51.10.191.

WAT WIL DEZE STICHTING?

Hulp verlenen aan de naaste in nood, waar ook ter wereld. Onze projecten?

Bestrijding van lepra in India. Hulp bieden in Guatemala. Zorgen voor Christelijke scholen in India. Financiële adoptie van kinderen.

Inl. voor adoptie: J. Slot, Rembrandtlaan 10, Doorn, tel. 03430 - 4103.
Giro 3020900 Velp (G.)

**STICHTING REFORM. HULPAKTIE
„WOORD en DAAD”.**

GEWELDIGE RESULTATEN

hebben wij met onze meer dan 40 kruidenrecepten, o.a. aambeien, bronchitis, bedwateren, bloedarmoede, bloedzuiverend, blaas en urine, borst en hoest diarrhee, duizeligheid, dikke darm, vermagering, zenuwen, enz., enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand à f 12,50

(verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

Drogisterij

SIKKING

Barvoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

**PLAATST
UW
FAMILIEBERICHTEN
OOK
IN
„BEWAAR
HET
PAND”**

ALSTUBLIEFT!
van Lindenberg's boekhandel

Handig

Deze catalogus, ruim 260 pagina's dik, is bedoeld om u het kiezen van boeken - voor uzelf of als cadeau voor een ander - zo makkelijk mogelijk te maken. U heeft met deze catalogus meer dan 2000 titels van verantwoorde christelijke boeken altijd bij de hand!

Gratis

Deze catalogus, die bijzonder fraai is uitgevoerd en in uw boekenkast een plaats verdient kost ons inkl. verzending f 5,-! Omdat we dit kostbare handboek iedereen gunnen hebben we hiervoor een voor u gunstige regeling getroffen. Wanneer u nevenstaande bon ingevuld

opstuurt in een open enveloppe zonder postzegel, ontvangt u van ons een accept-girokaart van f 2,50. Na overmaking van dit bedrag krijgt u de catalogus bij verschijning (begin november) toegestuurd. Toch is deze waardevolle catalogus gratis, want in de catalogus treft u een waardebon van f 2,50! Besteedt u voor f 35,- (of meer) dan krijgt u door middel van deze bon uw f 2,50 terug!

**Lindenberg's
boekhandel**

Slak 4-8, 3006AE Rotterdam

tel. (010) 111607 Postbus 4209

**In dit handboek
vindt u: een ruime
keuze lektuur op 't
gebied van**

bijbels, theologie,
geschiedenis, gedichten, jeugdboeken,
zending, chr. romans, Israël, politiek, natuur, hobby, enz.

Bon

ik wil graag ex. van uw catalogus:
stuurt u mij daartoe de accept-girokaart.
Invullen met blokletters s.v.p.

NAAM: _____

ADRES: _____

WOONPLAATS: _____

zenden aan: LINDENBERG'S BOEKHANDEL, ANTWOORDNUMMER 742, 3006AE ROTTERDAM

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- ★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531